

Позиция на Българския дарителски форум

относно §4 от преходните и заключителни разпоредби на Проектозакона за държавния бюджет за 2025 г.

Министерският съвет предложи, а Комисията по бюджет и финанси на НС прие и на второто четене текст в проектозакона за държавния бюджет за 2025 г. (ПЗДБ 2025), който предвижда възможност частният бизнес да прави доброволни вноски към държавния бюджет, признати изцяло като разход за данъчни цели.

Потенциални възможности на предложената мярка в §4 на ПЗДБ 2025

БДФ подкрепя развитието на механизми за сътрудничество между бизнеса и държавата в подкрепа на общественозначими каузи. Вярваме, че частният сектор има значима роля в насърчаването на социални инициативи и устойчивото развитие на обществото.

Предложената мярка за насърчаване на частни инвестиции в държавни политики открива възможности за изграждане на по-структурирани публично-частни партньорства, които да насърчат сътрудничеството между бизнеса и държавата в подкрепа на общественозначими инвестиции. Обвързването на доброволните вноски с допълнителни данъчни облекчения биха могли да стимулират повече компании да се включат в разнородни дарителски инициативи. Описаният доброволен характер на вноските предполага гарантиране на свободния избор на бизнеса за решения дали и в каква степен да участва.

Потенциални рискове на предложената мярка в §4 на ПЗДБ 2025

Въпреки потенциала на възможностите в заложената мярка в §4 от ПЗДБ 2025 г., смятаме, че тя повдига важни въпроси относно принципите на доброволността, прозрачността и ефективността на т.нар. доброволни вноски.

В същността си дарителството е акт на социална отговорност, подкрепа за общности за постигане на положителна за обществото промяна. Предложението крие риск от подмяна на доброволността, тъй като бизнесът, особено компаниите в регулирани сектори, може да бъде подложен на неформален натиск да прилага именно този модел за дарителските си инвестиции. Липсата на ясен механизъм за отчетност създава несигурност относно начина, по който ще бъдат получавани, разпределяни и използвани дарените средства, което поставя под въпрос тяхната ефективност. Предложената мярка не предполага въвличане на всички заинтересовани страни в нейното реализиране, в т.ч. и организациите на гражданското общество, които имат опит и експертност в ефективното управление на дарителски ресурси и постигане на устойчиво въздействие. В допълнение, съществува риск финансовите стимули да заменят автентичния социален ангажимент на бизнеса, като компрометират основните принципи на дарителската етика.

На основата на гореизложеното БДФ препоръчва:

- 1) **Въвеждане на ясен механизъм за прозрачност и отчетност в прилагането на мерки за доброволни вноски от юридически лица към държавния бюджет** – осигуряването на ефективност в прилагането на предложената мярка е пряко свързано с въвеждането на ясни правила. Това включва проследяване на дарените средства и гарантиране, че те се разходват за обществени, социалнозначими каузи с ясно дефинирано въздействие.
- 2) **Запазване на принципа на доброволност** - от ключово значение и на основата на принципите на корпоративното дарителство в съответствие с глобалните добри практики за корпоративна филантропия следва да се запази принципът на доброволност, като се въведат конкретни гаранции срещу потенциален натиск върху бизнеса да прави вноски към националния бюджет.
- 3) **Установяване на ефективен модел за взаимодействие между частния и публичния сектор** – процесът на взаимодействие между институции и партньори от частния сектор, в т.ч. търговски дружества и граждански организации, предполага добавена стойност в определянето на приоритети и политики, основани на реални потребности. Привличането на експертност от гражданските организации в този процес ще допринесе за постигане на положително въздействие и устойчивост в решаването на важни обществени въпроси. Възможните модели на взаимодействие с тях биха включили гражданските организации в планирането, ефективното управление, мониторинга и популяризирането на направените дарителски инвестиции и резултати.
- 4) **Насърчаване на частните дарителски инвестиции за реализиране на политики от обществен интерес** – в изпълнението на подобни мерки следва институциите да гарантират целесъобразност на частните инвестиции и прилагане на стандарти за ефективност с дългосрочен ефект в подкрепа на общественозначими проекти, а не просто за покриване на бюджетни дефицити.

На база на гореизложеното БДФ смята, че предложението в §4 има потенциал за развитие на устойчиви публично-частни партньорства в подкрепа на общественозначими каузи, **но не може да бъде подкрепено в настоящия му вид**. Форумът е готов да подкрепи мярката, **ако бъдат въведени ясни механизми за прозрачност, отчетност и участие на гражданското общество, както и гаранции за запазване на доброволността**.

Ние от Българския дарителски форум оставаме твърдо ангажирани с насърчаването на етиката и добрите практики в дарителството, като вярваме, че единствено чрез истински доброволни и прозрачни усилия можем да постигнем реална и устойчива подкрепа за общественозначими проекти и каузи.